FRANCKESCHE STIFTUNGEN

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauin[a]e Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

De haereditate uel actione uendita. Rubrica.

Nutzungsbedingungen
Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.
Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.
Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use
All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.
Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.
For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

Visual Library

a ❡Renũtiatũ. ꝙ non poſsit renũtiari reductiõi ad arbitriũ bõi viri. adde eũdẽ Pau. de ca. in cõ. lxx. inci. qa fruſtra. co. j. & ſequẽ. in j. parte cõ. antiquorũ. & in conſi. cclv. incip. primo & añ oĩa. in prima parte cõſ. nouorũ. Et qd cũ iuſo p eũdẽ Pau. de ca. i cõ. cclxj. inci. viſis cõpromiſsis et laudo. in j. parte cõſ. Q d' cõſiliũ fuit Pe. de ancha. & ibi in ij. co. ponit cõem opi. et ꝙ ſi iurm interuenit in tali renũtiatione: & non appareat dol⁹ ſordes vel gr̃a arbitratoris ꝙ talis renũtiatio valeat: d quo etiã per Ale. de imo. in cõ. cxxxi. cõ ſi. iij. in ij. volu. Cur. Et vide etiã ſu p do. meũ ſozi. i cõ. ccxx. co. iiij. circa finem.

a ſi fuit renũtiatũ [a] reductioni ad arbitrium boni viri: non autem dũtaxat promiſſum ſtare laudo: tunc talis renuntiatio nihil poſſet operari. niſi quando eſſet magna læſio: quia pro illa poteſt peti reductio: pro modica non: & ideo etiam pro magna videtur non poſſe peti propter hanc renuntiationẽ: vt aliquid operetur. quicquid dixerit Dy. in. l. quidã cũ filiũ. ff. de ver. obl. niſi eſſet nimis magna: quia tunc præſumeretur dolus in arbitratore. ar. in l. omnes. §. Lucius. ff. q̃ in frau. cre. & ſic cenſeretur exceptuatus. niſi fuiſſet dictũ pro magna & maxima quãtitate: quia tũc nõ poſſet peti. niſi probaret manifeſtus dolus. Si autem nullo modo arbitretur, cenſetur defecta conditio tacita ſub qua contractus cenſetur. celebratus: licet non fuerit expreſſa: & ſic cõtractus nõ valet: vnde cũ ex eo non oriatur actio, ſimiliter nõ oritur officium iudicis mercenariũ ei deſeruiens: per ꝙ poſsit peti & haberi recurſus ad ſuperiorẽ: vt loco illius arbitreẽ: ideo nõ recedit à perſona: nõ ſic in caſu pręcedenti: quia orta eſt actio. & ſic eſt cui accedat dictum officium. aliquando tamen receditur à perſona, etiam non ſecuto arbitramento: vt in caſibus hic poſitis per glo.
4 quæ incipit: [vt nec &c.] dic per docto. in locis pręallegatis. † In gl. quæ incipit: [vt nec.] in fi. dic ꝙ ratio valentiæ in primo caſu eſt fauor dotis: ratione cuius valet promiſsio dotis nulla quantitate ſpecificata: etiam ſi non fuerit declaratio alteri commiſſa. & intelligitur facta arbitrio boni viri cõſiderata pſona viri, & quãtitate bonorum vxoris & conſuetudine loci: vt l. quæro. ff. de iure dot. multò magis ſi fuerit commiſſa declaratio tertio: licet ille non declaret, remanet promiſsio firma. & ad ſuperiorem recurritur vt declaret rationẽ valentiæ in ſecundo caſu: quia in l. nec vẽditio. ff. eo. fuit facta commiſsio ſuper accidentalibus cõtractus, non ſuper ſubſtantialibus. hic verò ſuper pretio. ꝙ eſt de ſubſtãtia, ratio valentiæ in tertio eſt vltimæ voluntatis fauor, vt nõ pareat: licet tertius non arbitretur, ſed recurratur ad ſuperiorem. l.
5 in teſtamentis. de regu. iu. ff. † In gl. fi. ibi. [aliàs non.] dicũt doc. ſufficere ꝙ ille acceptauerit arbitrium, vel commiſsionem: vt ſic poſsit compelli: bene requiruntur iſta duo ꝙ acceptauerit, & qd' compromiſſum fuerit factum, taliter ꝙ valeat nec cũ pœna vel pignoribus, ſicut ſi pacto nudo factum ſit. aliàs laudũ arbitri eſſet inane. nam ex ipſo nõ oritur actio. vt l. j. s. de arbi. nec ex compromiſſo orietur ſi non interuenit ſtipulatio: ideo requiritur pignus, vel promiſsio pœnæ. ne laudum ſit eluſorium, ad ꝙ ferendum arbiter non poteſt compelli: ſed ſi interueniſſet ſtipulatio. & ſic poſſet agi ex eo ad obſeruantiam laudi, etiam ſine pignore vel pœna poſſet compelli arbiter. & prædicta in cõtractibus. In vltimis autem voluntatibus. an tertius (in cuius arbitrium fuit commiſſum) poſsit compelli ad arbitrandum. gl. in l. j. de lega. ij. dicit quòd non meminit ſe legiſſe. de hoc dic vt ibi per Doct.

De hæreditate uel actione uendita. *Rubrica.*

LEX I.

1 ES alienum. † Quando fiſcus vendit hæreditatẽ, creditores hæreditarij nõ debẽt moleſtare fiſcũ, ſed emptorẽ. et eſt ſpeciale in fiſco vẽdente. ſecus in priuato: quia nõ debet moleſtare emptorem: ſed vẽditorẽ. vt l. proxi. j. & eſt aliud ſpeciale in fiſco: qa ſi moueaẽ quæſtio de ipſa hæreditate per petitionẽ hæreditatis, debet agi cõtra emptorẽ. vt. l. etiã. §. Itẽ ſi quis. ff. de peti. hæredi. regulariter verò emens ab alio quã à fiſco, cũ habeat tit. non cõuenitur peti hæred. ſi emit res ſingulares. l. hæreditatẽ. j. in quibus cauſis ceſſ. long. temp. præſcrip. & ſi emit vniuerſitatem: ita demũ ſi ſciens eam ad aliũ pertinere. nõ aliàs: vt d. l. etiã. §. ſi quis. emens autẽ à fiſco res ſingulares, nullo modo eſt moleſtandus: ſed fiſcus infra quadrienniũ ſi vẽdit rem tanꝗ ſuam. vt l. ij. infra de quadrien. præſcrip. Si autem tanquam alienam. dic vt no. per glo. s. ſi aduer. fiſcum. l. fina.

1 ❡Creditor habet actionem contra debitorem, quam poteſt transferre in alium [...] inuito debitore: ſed debitor non põt eã transferre in alium, & ſe à creditore liberare.
3 Debitor meus in diem uel ſub conditione, quòd teneatur mihi ſatiſdare de ſoluendo [...] niente die uel conditione, iuſta cauſa ſubſiſtente.
4 Si uenditur menſa, uel peculium, ſeu apotheca, ſumendo eam pro contentis, uel [...] uniuerſitates, an debita & credita pertineant ad emptorem.
Quid ſi tales uniuerſitates non uendantur, nec donentur: ſed legentur alicui?
5 Si delata eſt mihi hæreditas debitoris mei, quam adiui: & poſtea eam tibi uendidi [...] debes tu ſoluere alijs creditoribus ne conueniaris à me, ita & mihi de eo quod [...] bat defunctus?
6 Sicut uenditor regulariter non tenetur emptori ſatiſdare de euictione cum [...] bus: licet teneatur promittere. ita econuerſo emptor uniuerſitatis non tenetur [...] tori ſatiſdare de indemnitate: ſi non fuit actum à principio.
Quid ſi non tradiderat & agatur contra eam ut tradat.

LEX II.

1 RAtio iuris. † Venditor hæreditatis debet [...] niri à creditoribus hęreditarijs [...] autem emptor. etiam ſi fuit ąctũ inter ipſum & vend[...] torem vt deberet illis ſoluere, vel ſatisfacere. ꝙ tamen venditor eis ſoluerit poteſt per actionem ex vendito ab emptore recuperare. qui cenſetur eam emiſſe cum commodis & [...] bus: non autem poteſt venditor poſt venditionem & traditionem compellere emptorem ad ſatiſdandum de ſatisfaciẽdo creditoribus. ſi tempore venditionis hoc dictum non fuerit. [...] intellige ꝙ emptor inuitus non cogatur reſpondere creditoribus. ſponte verò poteſt ſubire iudicium. & ſic creditores [...] videntur tacitum pactũ de nõ conueniendo venditorem. [...] deſt ei hoc pactum tacitum: licet abſenti. vt eſt caſus notabilis [...] l. ij. s. de pac. licet regulariter ex pacto alterius expreſſo non poſſit acquiri exceptio alteri abſenti: quando eſt omnino extraneus ꝙ dic vt plenè no. in l. non ſolum. §. ſi liberationis verba. de [...] lega. Sed emptor non eſt penitus extraneus, ſed procura. in rem ſuam: ſed poterit acquirere venditori ex tacito pacto: ſicut procurator ſimplex acquirit exceptionem doli, & non pacti [...] ſcriptum. §. fina. ff. de pactis. In text. ibi: [tu experiaris ſuo [...] ne.] quaſi dicat non autem emptor inuitus habet neceſſe creditoribus reſpondere. vt in fine: quia non eſt obligatus eis: ſed ipſe venditor. qui adeundo hæreditatem cenſetur cum illis quaſi contraxiſſe: vt l. hæc autem. §. fi. quibus ex cauſ. in poſ. ea. † In glo. quæ
2 incipit: [non ergo.] ibi: [de ſuo poteſt facere quod ei placet.] creditor enim habet actionem contra debitorem. quam poteſt in alium trãsferre. etiam inuito debitore: vt infra l. proxima. ſed debitor nõ dicitur habere actionem qua ipſe tenetur: ſed eius creditor eam habet. vnde cum non ſit ſua: ſed creditoris: non põt in alium trãsferre: & ſe à creditore liberare. l. iij. ff. de iureiurã. [...] non debet eſſe in ſua poteſtate ſe à creditore liberare: niſi ſoluat,
3 vel ſatisfaciat: vt. ff. de iureiu. l. iij. § j. † In gl. quæ incipit: [de ſuſcipiendis.] ibi. [l. in omnibus.] nam illa. l. vult quod debitor meus in diẽ vel ſub cõditione, teneaẽ mihi ſatiſdare de ſoluendo aduenIente die vel conditione iuſta ſubſiſtente cauſa. Sed ſi vendidi tibi hæreditatem, tu efficieris debitor meus ad reſtituendum mihi illud quod ſoluam creditoribus hæreditarijs, ſi contingat me ab eis conueniri. glo. videtur ſoluere tribus modis. Secunda ſolutio bona ſic declarando. nam illa. l. procedit quãdo cauſa ſuſpicionis ſuperueniret de nouo poſt obligationem cõtractã: aliàs enim ſatiſdare non tenetur ſi à principio ſuberat: vt l. ſi is à quo. § [...] in poſſeſ. leg. & l. ſi creditores. de priuile. credi. hoc autem debet intelligi quando talis cauſa de nouo non ſuperuenit. Et ideo [...] ſuberat iuſta cauſa petendi ſatiſdationem. Vltima verò ſolu. [...] eſt bona. quæ vult quòd non poteſt petere ſatiſdari cum fideiuſſoribus: vt hîc, ſed caueri ſine fideiuſſore ſic. vt in contrario. [...] ſi illa. l. intelligeretur de nuda cautione ſine fideiuſſore, non [...] per eam prouiſum creditori, qui ſuſpicatur de debitore. vnde debet intelligi de fideiuſſore: vt etiam probatur in d. l. ſi creditores. In gl. fi. ibi: [de dona. l. hęreditatem.] gl. videtur ſignare contrarium de illa. l. huic. vt patet ex ſequentibus ſolu. ſed non concordant. nam ſicut quando hæres vendit hæreditatem creditores non poſſunt conuenire emptorẽ inuitũ: ſed debent conuenire debitorem: vt hîc. ita quãdo donat: non põt cõuenire donatarium ſed donantem. vt ibi probaẽ. In hoc tamẽ eſt aliud: qa quãdo vendidit illud quod poſtea ſoluit creditoribus, recuperat ab emptore per actionẽ ex vẽdito. quę eſt bonæfidei: vt s. in gl. quę incipit: [libello dato.] ſed quãdo donat, recuperat per actionẽ præſcriptis verbis

verbis,vel in factū quę ſunt ſtricti iuris:vt in illa l.hęreditatem.
4 †Nunc ex glo.quæro quid in alijs vniuerſitatibus,ſi vendantur
a vt menſa,ᵃ apotheca,ſumendo eam non pro loco continēte:ſed
pro contentis,vel peculio ſi vendantur? Reſpōdeo idem quod
hic cùm contineant debita & credita,cenſetur actum vt emptor
illa teneatur ſoluere ex natura rei venditæ:non tamen ipſe pote-
rit conueniri à creditoribus:ſed venditor qui poſtea recuperabit
ab emptore.vt patet ex l. cū pater.§.menſæ. de leg.ij. vt ibi not.
per Bar. Item quæro quid ſi tales vniuerſitates non vendantur,
nec donentur,ſed legentur alicui? de hoc dic vt l.cū filius.§.j. de
5 leg.ij.vbi eſt caſus notabilis. † Itē quæro tertiò quid ſi delata eſt
mihi hæreditas debitoris mei,quam adiui : & poſtea eā tibi ven-
didi : an ſicut debes tu ſoluere alijs creditoribus,ne conuenīaris
à me ita & mihi de eo quod debebat defunctus? videtur ꝙ non
quia actio mea per aditionē fuit extincta non ſic actiones alio-
rum creditorum de iſto habes tex.cum glo.fin.ſatis notabi.ſ. de
6 pac.l.debitori.vbi omnino vide.† Vltimò not.hic text.in verſic.
[nam vt ſatis.] ꝙ ſicut venditor regulariter non tenetur empto-
ri ſatiſdare de euictione cum fideiuſſoribus : licet teneatur pro-
mittere.vt l.j.de rerum permu.iuncta l.j.& l.ij.de eui.ff.ita econ-
uerſo emptor vniuerſitatis non tenetur venditori ſatiſdare de in
demnitate,ſi non fuit actū à principio tempore venditionis hoc
procedit ſine dubio ſi venditor iam tradiderat poſſeſsionem ſed
ſi non tradiderat, & agatur cōtra eum vt tradat, an per viam ex
ceptionis poſsit hoc cōſequi. vide Bar.in d.l.cùm filius.§.j. in fi.
de leg.ij.& adde hic l. eum qui bona.ff.de iure fiſci.

LEX III.

NOminis. Lex iſta tractat de ſecunda parte ru-
bricæ & dicit ꝙ poteſt quis actionem
ſuam cedere contra debitorem ſuum: etiam illo igno-
rante,vel inuito.h.d.rationem dixi in l.præcedenti.gl.
1 ij.& eodem modo poteſt cedere actionem quam habet.† ſed de
bitorem non poteſt delegare alteri inuitū : quia delegatio fit per
ſtipulationem quæ debet interuenire inter delegatū & eum cui
fit delegatio:vt in l.j.de nouat. aliquādo tamen ſi ſibi nil nocet,
cogitur ad inſtantiam creditoris alteri ſe obligare.vt in l.ij.ff. no-
uat.& de condi.inde.l.ſi non ſortem.§.libertus.circa fi.

LEX IIII.

QVi nondum. † Qui deceptus ab emptore vē
dit rem ſuā minori pretio quā
valeat,non compellitur ad tradendùm.niſi tollatur de
ceptio.h.d.In glo.ij.ibi.[& dic dolo dante cauſam con
tractui:]vt quia non fuiſſem venditurus , niſi quia mihi ſuaſiſti.
quod nihil valebat:vnde tūc venditio erit ipſo iure nulla reper-
to contrario.ſed quando conſtat ꝙ in omnem euentū erat ven-
diturus,non tamen pro tam modico pretio , tunc dicitur dolus
non dare cauſam contractui ſed incidere in eundem vnde non
eſt nullus:ſed venit in effectum annullandus, niſi pretium ſup-
pleatur.vt j.de reſcin.vend.l.iij.& quod plenè not.in l.& elegan
ter.ff.de dolo.

1 *☞ Qualiter cognoſcatur an ceſsionarius intentet utilem,uel exercitium directæ : & an cogatur declarare quam intentet nomine cedentis?*
3 *An ſicut emptor hæreditatis habet utiles actiones particulares contra debitores hæreditarios , ita habeat etiam utilem petitionem hæreditatis , quam uenditor habebat directam?*
4 *Si actio non erat adhuc nata tempore uenditionis,& ceſsionis , ſed poſtea naſcitur : an competat emptori,ſeu ceſsionario?*
5 *An debeat ceſsionarius iurare de calumnia?*

LEX V.

1 EMptor. † Qui emit hæreditatem , habet vtiles
actiones:quas ſuo nomine poteſt inten
tare,& ſi fuerint ſibi actiones mandatæ.vel ceſſæ, ha-
bet exercitium directarum quod intentabit nomine
venditoris.& in eo dicitur procura.in rem ſuam.h.d. In text.ibi:
[quāuis vtiles.] ſiue etiā ſine mandato vel ceſsione ex ſolo con-
tractu vēditionis ſecundū communem intellectum:ſed Pe. hoc
nō tenet:imò dicit vtiles non cōpetere ſine ceſsione,ceſsio ergo
transfert vtiles quas ceſsionarius intentat ſuo nomine , & tranſ-
2 fert exercitium directarum quod intentet nomine cedētis. † Et
qualiter cognoſcatur an intentet vtilem,vel exercitium directæ
dic vt no.in l.qui ſtipendia.ſ.de procur.& an cogatur declarare
quam intentat nomine cedentis? dic vt not.in Spec. de procu.§.
3 fi.& ff.de ſolu.l.ſi duo.per Bar. †Sed quęro
an ſicut emptor hæreditatis habet vtiles
actiones particulares contra debitores hæ-
reditarios : vt hic.ita habeat vtilē petitionē
hæreditatis , quam venditor habebat dire-
ctam? dic vt ff.de pe.hær.l.ei qui.in text. &
gl.in vltima charta ti.per Cy.ſ.de pe. hær.l.
cogi.in iij.q.& adde l.ſi optio.§.fi. de optio.
4 lega. † Itē quæro quid ſi actio non erat ad-
huc nata tempore venditionis,& ceſsionis
ſed naſcitur poſtea : an competat emptori,
vel ceſsionario? dic vt not.ff.man.l.hęredē.
5 in prin.per gl.† In gloſ.magna quæ incipit:
[agit ergo.ibi.] Alij dicunt ſtatim annihila
ri vtilē.] pro iſtis facit quia vtilis & directa
pro eodē nō poſſunt cōcurrere apud eundē:imò directa tanquā
potentior abſorbet vtilē.vt l.ſtichū.§.aditio.de ſolu. & l.ſi hæres
inſtitutus.in prin.ff.ad treb. ſed dic quod licet vtilis non concur
rat cū directa:quia eſſent directæ apud eundē cū exercitio tñ di
recta bene pōt cōcurrere:qa ſubſtantia actionis directæ non eſt
apud ceſsionariū:licet bene ſit actio vtilis:vnde nō concurrūt in
perſona eiuſdē duæ ſubſtantiæ.ſ. directæ & vtilis actionis:imò
vna eſt apud vnū:altera apud alterū. In gl.ibi.[Alij diſtinguūt.]
ſ.in illa quæſtione:an debeat ceſsionarius iurare de calūnia : ſed
tu tene præcedentē:qa quācunq; intentet,dicitur ipſe principa-
lis:cū intentet ad ſuā voluntatē & iuramentū de calūnia pſtatur
per principalē perſonā:vt in aut.principales.ſ.de iu.cal.in gl. In
gl.ibi. [Itē huiuſmodi ceſsio inutilis videtur cū & ſine ceſsione
detur vtilis.] ad hoc gl.reſpōdit.ſed dic ꝙ cū ſint diuerſæ,pñt ha
bere diuerſas vtilitates:q̄ intentanē noīe diuerſorū.& ſi ſuccum-
beret in vna , non tollereē ſibi altera vnde iuris eſt plures actio-
6 nes habere.† In glo.fi.ibi.[an vterq; noſtrū:an prior tantū habet
vtiles.] dic prima verior:qa ſicut à primo venditore nō ſeparanē
directæ p venditionē:vt in prin.gl.præcedētis.ita à ſecūdo ven-
ditore nō videnē ſeparari vtiles:ſed aliæ vtiles de nouo produci
in perſonā ſecūdi emptoris.Cōtrariū dic qa vtiles faciliꝰ ſepa
ranē quā directæ:& ſic penes ſecundū venditorē nullæ remane-
bunt.per l.ex aſſe.ff.ad treb.cū ibi not.& l.j.§.de illo.& quod ibi
b no.& j.de iure emphy.l.fi.quando emphyteuta ᵇ primus qui vti
le habet dominium,dat in emphyteuſi ſecundo.

a ¶ Vt menſa. Et quod menſa nummulariorum dicat quid vniuerſale. Adde Bar. in l.cū pater.§.menſæ.ff. de leg.ij.& l.taberna.ff.de fund. inſtru. Bald.in l. prædia.C. de fideicō. & in l.in legatis.C.de lega.& per Alex.de imol.in conſi.xlvij. col. v.in prin.in j.volu. Fran. Cur.

b ¶ Qñ emphyteuta. Adde dominū meū Alex.neuiū. vincentinū in repe.c.potuit. de loc.

LEX VI.

1 QVi tibi. † Venditor antequā tradat eſt dominus,
ideo alteri vēdendo & tradēdo transfert
dominiū:& ſic ſecundus emptor in eo erit potior quā
primus conc or.l.quoties.ſ.de rei vendi.

LEX VII.

1 POſtquam. † Nomen debitoris pōt dari pigno-
ri,& ille cui datum eſt pōt ipſum al
teri vendere iure creditoris:ſicut aliā rem pignoratā &
emptori datur vtilis actio ad exigendū , ſicut dabatur
venditori antequā venderet.hoc dicit tex.cū gl. Aduerte tñ ꝙ il
lud quod exegiſti(ſi conſtabat in ſpecie,& ſibi debebatur pecu-
nia)retinuiſſet loco pignoris,quouſq; pecunia fuiſſet ſoluta : nō
aūt cōpenſaſſet cū debito:qa de quantitate ad ſpeciē nō fit com
penſatio:vt l.ſi conuenerit.de pig.act.ſed ille qui emit ab eo,reti
nebit iure dñij:qa ſoluit pretiū ex quo ſatisfactum eſt venditori.

2 *☞ Quòd aliud ſit uendere rem pignoratam,& aliud ius quod habeo in pignore. Si uendo rem pignoratam iure creditoris,q. tranſeat dominium:licet non ſit penes me.*

LEX VIII.

1 EXnominis. † Ex venditione nominis tranſit
vtilis:& etiam exercitium directę
ſi cedatur tam ad debitum quàm ad pignora non au-
tem dominium rerum pignoratarum.hoc dicit. Et dif
fert à l.præcedenti.quia ibi tu debitor meus pignōraſti mihi no-
mē debitoris tui.hic verò aliàs res corporales. Itē ibi vendidi no
men debitoris tui hic vendidi nomen tuum & in emptorē tran-
ſit vtilis actio contra te:quæ mihi competebat directa. Tranſit
etiam vtilis hypothecaria ad pignora : etiam ſi in vēditione non
ſit facta mentio:qa vendita actione principali , trāſeunt etiā pi-
gnora in emptorem.vt ſ.de act.& obl.l.ſi à creditore.& l.ſi inſo-
lutū.non autem tranſit in te dominiū rerum pignoratarum.h.d.

a ¶Eunuchis. Quis dicatur eunuch⁹. vide gl. in c. eunuchus. lv. diſ. gloſ. & doct. in c. ex parte. de cor. vitẽ Et ꝙ ſunt ſpẽs eunuchorũ. vide per gl. in c. oẽs. xxxij. q. vij. & adde ꝙ eunuch⁹ vẽditur vt morboſus, redhibetur. ita Aulus gel. in lib. iiij. noctiũ atti. c. ij. Cur.

b ¶Notarius debet ſcire iura. Adde gl. & Bar. in l. pe. C. de tabu. li. x. Abb. in c. j. in vj. co. de fi. inſtr. Abba. ī c. ſicut te. ne cle. vel mo.

2 iſta. l. †Sed cõtrà. ꝙ imò tranſeat: quia ſi vẽ
do nomine tuo, cenſentur vendita etiam pi
gnora. hinc ſequitur ꝙ in emptorem tranſ-
ſuit dominium. vt in l. ſi cõuenerit. ff. de pi-
gno. acti. Solu. ſi vendo rem pignoratã iure
creditoris, bene tranſit dominium: licet nõ
ſit penes me: vt in l. contraria. ſed venden-
do nomen tuum, non videor vendere res
pignoratas: ſed ius pignoris, ꝙ habeo in eis
ideo tranſit vtilis hypothecaria. & non do-
minium: & ſic eſt caſus hic. Aliud eſt ergo
vendere rem pignoratam, aliud ius qd' ha-
beo in pignore. In gl. j. ibi: [ſecus autem ſi
ipſum pignus.] idest rẽ ipſam pignoratã,
longa eſt enim differentia inter rem pigno
ratã, quæ eſt corporalis: & pignus, ſeu ius
pignoris, quod eſt ius incorporale.

2 ☞ Reiuendicatio, quod poſsit competere ei qui habet utile dominium.
3 Nomen actionis largo modo ſumptum comprehendit tam perſonalem quàm realem.
Hypothecaria an poſsit cedi ſine perſonali?
4 An illa quæ ſunt ceſsibilia, ſint etiam ad hæredem tranſmiſsibilia, & an etiam illa quæ tranſmiſsibilia non ſunt: nec etiam ceſsibilia?

LEX IX.

1 CErti. †Vendi & cedi poteſt non ſolùm actio perſo
nalis, ſed etiam realis: puta rei vendicatio. &
in emptorem tranſit vtilis rei vendicatio, ſicut trãſiret
vtilis actio perſonalis. h. d. Erat autem ratio dubitandi
illa quam tangit gl. ij. quia ſi vend. rei vendi. habeo cõtra te dire-
ctam: nam videbatur emptori poſſe competere vtilem, cum in
ipſum non transferam dominium directum, vel vtile: ꝙ ſine tra
ditione regulariter non transfertur. vt in l. traditionibus. s. de pac.
& de rei vend. l. penu. ergo non poteſt ſibi dari vtilis rei vendi-
catio: quia ſicut directa non datur niſi directo domino. vt in l. in
rem. in prin. ff. de rei vend. ita vtilis non videbatur dari niſi habẽ
2 ti vtile dominium: ſed ille emptor non habet. †Breuiter negatur
ꝙ vtilis rei vendicatio non poſsit cõpetere niſi ei qui habet vti-
le dominium: imò poteſt. & ad hoc allegatur iſte tex. quem ita in
telligunt doc. vt no. in c. pro poſſeſſore. de reg. iur. li. vj. & Bar. in
l. ſi culpa. ff. de rei ven. ꝙ ille cui eſt vendita vel ceſſa rei vendi.
habet vtilem rei vendi. & tamen añquã nanciſcatur poſſeſ. non
habet etiam vtile dominium, poſtꝗ̃ non fuerit nactus, videt̃ qd'
non ſolùm vtile, ſed etiam directum dominium habeat: quia vi-
deor tibi vẽdidiſſe actionem, & etiam rem, poſtquam poſſeſsio-
nẽ fueris adeptus. ita intelligo iſtam legem cum dictis doctorũ.
Et no. ꝙ nomen actionis largo modo ſumptum cõprehendit tã
3 perſonalẽ quã realẽ. †In gl. quæ incipit: [viris prudentibus.] ibi.
[Item an hypothecaria ſine perſonali poſsit cedi.] videtur ꝙ ſic
per hanc legem. quæ vult ꝙ poſsit vendi vel cedi actio realis, ſi-
cut perſonalis: ſed hypothecaria eſt realis: ergo &c. gl. determi-
nat contrarium. quia iſta. l. loquitur de reali. quæ eſt principalis.
vt eſt rei ven. quæ datur ratiõe dominij: ſed hypothecaria nõ eſt
principalis: ſed acceſſoria ad perſonalem. & ſine illa non poteſt
ſtare. Vnde ſi illa non fuit ceſſa, non poteſt cedi acceſſoria: eſſet
enim abſurdum dicere ꝙ tu eſſes debitor meus, & alius (cuius tu
non es debitor) habeat ius pignoris: vel rem obligatam pro debi
to meo. propterea ſequeretur abſurdũ. ꝙ actio in poteſtate mea
illi auferretur. ſ. agẽdo perſonali: & exigendo à te debitũ: quo ex
acto liberatur pignus: et ſic tolleretur hypothecaria. vt in l. ſoluit
in prin. qui. mo. pig. vel. hypo. ſo. q̃a nõ potuiſſem plus iuris trãſ-
ferre in emptorẽ quã eſſet penes me, ſed ſi foret penes me ſoluto
debito extingueret̃ pignus, & hypothecaria. ergo &c. In cõtrariũ
facit: q̃a hypothecaria ſtare põt ſine pſonali: poſtꝗ̃ ſemel fuit ī eſ
ſe pducta: licet à principio nõ potuerit naſci ſine principali. vt j.
de lui. pig. l. ij. j. & cõtrariũ eius ꝙ hîc no. gl. No. per gl. in l. vſuca-
pio. j. de pig. Breuiter de illo articulo dic vt plenè not. per Bar. ff.
de fideiuſſ. l. fideiuſſor obligari. in prin. vbi diſtinguit. nam aliq̃n
4 poteſt cedi ſine principali: aliquãdo nõ. ꝙ dic vt ibi. †In gl. quæ
incipit: [poterit ergo.] ibi. [vel fortè poteſt ante:] hæc cõmuni-
ter tenetur vt no. in l. ſi nomen. ff. eo. & in l. iniuriarum. allegata
in glo. Nec ob. ſi dicatur ſi ante lit. conteſt. non tranſmittitur ad-
hæredem. vt dicit gl. ergo nec videtur poſſe cedi: quia illa ſunt
ceſsibilia, quæ etiam ſunt ad hæredem tranſmiſsibilia: & illa quę
tranſmiſsibilia non ſunt, nec etiam ceſsibilia. vt l. ex pluribus. ſ.
de admi. tu. Sed ad hoc reſpondit Bart. in d. l. iniuriarum. ꝙ hoc
pcedit in illis q̃ ppetuò & nullo caſu ſunt ad hæredẽ trãſmiſsibi-
lia: & ſic nec actu nec aptitudine, ſi ſuper ea fit litis conteſta. &
hoc ſufficit, vt poſsit cedi. In gl. ibi. [& eſt ſpes vẽdita.] poteſt di
ci ꝙ ſit vendita etiam res. nam licet tenẽti & poſsidenti rem
non detur rei vendi. actualiter: quia deficit vnũ extremũ ſubſtan-
tiale: ſcilicet poſſeſsio ex parte conuenti: quia tamen adeſt aliud
extremũ ſubſtantiale, quod requiritur ex parte agẽtis: ſcilicet do-
minium: poteſt dici ꝙ competat aptitudine: licet non actu. & ſi
eſt in eſſe producta in ſubſtantia. ſed cùm deſinet poſsidere
ducetur in actu. de illa quæſtione vide per Cyn. s. de alien. iu
di. l. fin.

2 *De eunuchis.*[a] Rubrica

2 ☞ Statutum ſi ſimpliciter diſponit ꝙ occidens uel percutiens aliquem puniatur tali pœna, an habebit locum in ſubdito ſtatuentium occidente extra territorium?
3 Statutum epiſcopi quòd clerici ludentes ſint excommunicati: an habeat locum extra territorium?
An poſsint ſtatuentes facere ſtatutum contra forenſem delinquentem in ſuum ſubditum?
4 Notarius debet ſcire iura: & an imputetur ſibi ſi conficiat inſtrumentum contra prohibitionem legis?

LEX I.

1 ROmanæ. †In l. iſta de eunuchis iſta l. ad-
gatur ad duo. Primò dum di-
[in barbaro.] idest in patria barbariæ. quòd ciui-
tas poteſt facere ſtatutum contra ciuem ſuum
delinquentem extra ſuum territorium: ſicut Im-
perator fecit iſtam legem contra ſubditos impe-
rij delinquentes extra imperium. ſcilicet in patria barbariæ, quæ
non erat ſibi ſubdita: ſcilicet vendendo ſeruos natos in imperio
2 romano, & factos eunuchos. †Sed quid ſi ſtatutum ſimpliciter
diſponit quòd occidens vel percutiẽs aliquem puniatur tali pœ-
na: an habebit locum in ſubdito ſtatuentium occidente extra ter-
ritorium eorum. vel vulnerante? & intellige ſi de crimine accuſe-
tur, vel inquiritur in territorio ratione originis, vel domicilij, vt
s. vbi de crimi. agi. opor. l. j. ſi enim in loco delicti inquireretur,
vel accuſaretur, non eſſet dubium quòd ibi non eſſet ſeruandum
ſtatutum alterius loci: ſed illius vbi quis delinquit. vt s. vbi de cri.
vel cla. & ibi tetigi dicunt quidam quòd etiam ſi inquiratur vel
accuſetur in loco vbi viget iſtud ſtatutum, quòd non debet pu-
nirj ſecundùm formam ſtatuti: ſed de iure communi: quia ſtatu-
tum ſimpliciter loquens videtur intelligendum de delinquenti-
bus infra territorium ſtatuentium: prout videtur caſus in c. q.
animarum. de conſti. lib. vj. tamẽ. Doct. tenent cõtrarium. quòd
ille punietur pœna ſtatuti: licet delictum ſit alibi commiſſum.
huius legis quia cùm ſtatuentes ſpecificè poterint ſuper hoc
prouidere. vt hîc eſt caſus. ſimpliciter ſtatuendo cenientur ſta-
tuiſſe in omni caſu in quo prouidere poſſunt: etiam ſpecialiter
cùm prouiſio ſit vtilis reipu. Nec obſt. c. vt animarum. quia ibi
in pæna excommunicationis: quæ trahit ſecum executionem
no. glo. in l. ſi quis filio exhæredato. §. irritum. ff. de iniuſt. rũ.
Iudex vnius territorij non poteſt executionem facere in alieno
territorio: niſi mediante iudice illius territorij. vt s. de iudi. po-
3 perandum. §. ſin autem reus. cum ibi not. †Statutum ergo epiſco-
pi quòd clerici ludentes ſint excommunicati: nõ habet locum in
clerico illius ludẽte extra ſuam diœceſim. quia mitteret falcem
in meſſem alienam faciendo executionem in aliena diœceſi.
iſta ratio videtur debilis: quia verum eſt quod Iudex vnius ter-
ritorij non poteſt executionem facti facere in alieno territorio
quæ eſt viſibilis. & turbaret alienam iuriſdictionem: ſed executio-
nem inuiſibilem videtur poſſe facere: quia eam non turbat. ſed
hoc dic vt in d. c. vt animarum. quia variæ ſunt opini. Sed quid
econuerſo: an poſſint ſtatuentes facere ſtatutum contra foren-
ſem delinquentem in ſuum ſubditum? videtur quod non per
not. per Inno. in c. ex parte. de priuile. dic vt no. in materia ſta-
torum in l. cunctos populos. & eſt l. j. s. de ſumma. trini. facit l.
4 quis in hoc genus. de epiſcop. & cleri. allegatur etiam †quod
b notarius debet ſcire iura: [b] aliàs non imputaretur ſibi ſi conficie-
ret inſtrumentum contra prohibitionem legis. cuius contrarium
hîc patet.

De p